

Lukášovo evangelium: Radostná zpráva pro každého

Lukášovo evangelium je nejdelší knihou Nového zákona a nabízí ucelený, téměř „filmový“ pohled na život Ježíše Krista. Lukáš nepíše jen suchou kroniku, ale „teologické dějiny“. Chce ukázat, že Boží plán záchrany lidstva plynule pokračuje od Izraele přes Ježíše až k církvi.

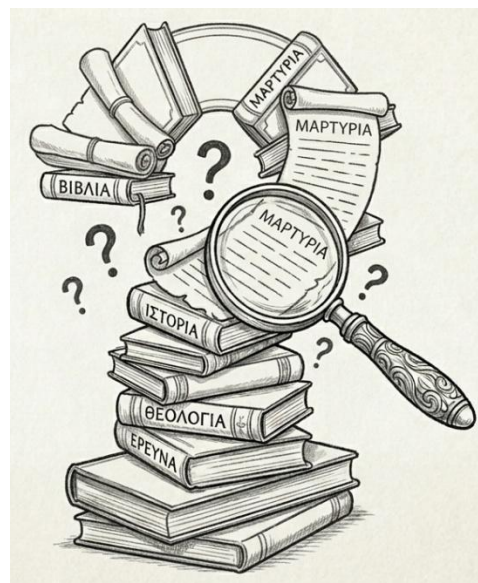
1. Lukáš? A kdo to byl?

Autor: „Milovaný lékař“ Lukáš. Tradice mu připisuje autorství jako spolupracovníkovi apoštola Pavla. I když se v textu sám nejmenuje, z jeho špičkové řečtiny a kontaktů s první církví je jasné, že šlo o velmi vzdělaného člověka.

Adresát: Vznešený Theofilos. Jméno znamená „Bohu milý“. Mohlo jít o římského úředníka, ale symbolicky jím je každý hledající čtenář. Lukáš nepíše pro židy, ale pro tzv. **pohany** (věřící z jiných národů).

Lukáš-Skutky: Seriál o dvou řadách. Lukášovo evangelium a Skutky apoštolů tvoří jeden celek. Zatímco evangelium popisuje, co Ježíš „začal činit a učit“, Skutky ukazují pokračování skrze Ducha svatého v církvi.

? Úkol č. 1: Lukáš, kterému je připisováno autorství, má jako atribut (dnes bychom řekli „logo“) okřídleného býka se svitkem, kterého vidíte na předchozí straně. Zkuste zjistit, proč – odpověď si můžete zaznamenat!

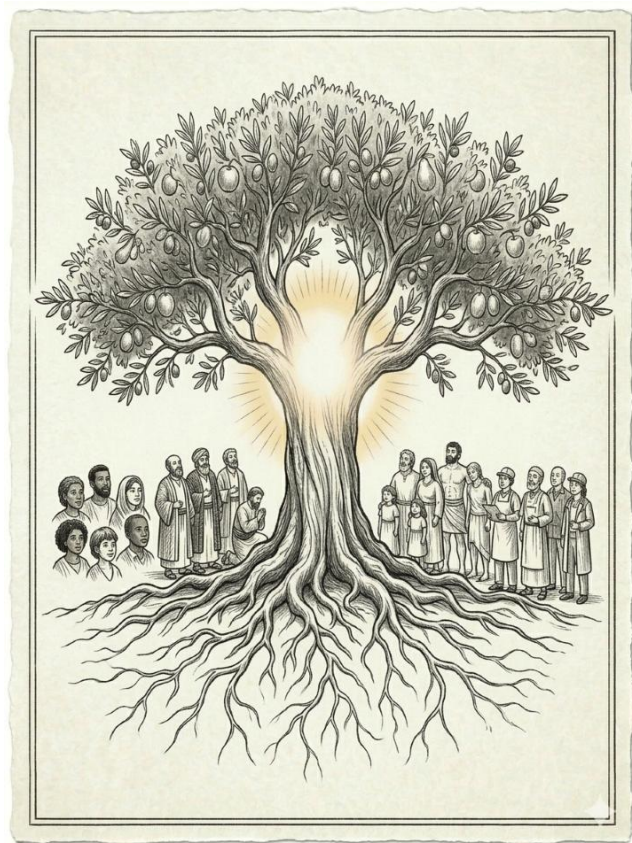
Lukášův atribut býka znamená...

2. Mapa knihy: jasný směr!

Celé vyprávění má jasný zeměpisný směr: **z Galileje do Jeruzaléma.**

Část	Co se tu odehrává?
I. Ježíšovo narození a dětství (1–2)	Jedinečné zprávy o Janu Křtiteli a Panně Marii.
II. Čas přípravy (3–4)	Ježíšův křest, rodokmen a pokušení na poušti.
III. Služba v Galileji (4–9)	První zázraky (uzdravování) a povolání učedníků.
IV. Cesta do Jeruzaléma (10–19)	Nejrozsáhlejší část: Ježíš vyučuje v podobenstvích.
V. Jeruzalém (20–24)	Ježíšovo umučení, vzkříšení a zjevení učedníkům cestou do Emauz.

3. Co dělá Lukáše Lukášem? aneb Klíč k jeho teologii

Lukáš do svého vyprávění vkládá specifický důraz na spásu, která se týká nás všech.

Spása pro každého: Lukáš zdůrazňuje, že Boží záchrana je určena „každému člověku“ bez ohledu na původ či status.

Zájem o lidi na okraji: Jako jediný dává obrovský prostor ženám, které tehdy neměly ve společnosti žádná práva, chudým a utlačovaným. Boží spása u Lukáše zahrnuje i osvobození od nespravedlnosti a bídy.

Spasitel versus císař: Lukáš používá pro Ježíše titul „Spasitel“ (Sótér). V té

době se tak nechal titulovat císař Augustus. Lukáš tím říká: Skutečný zachránce světa není v paláci v Římě, ale v chudých jeslích.

Moc Ducha svatého: Ježíš i církve konají v moci Ducha. Není to jen lidské úsilí, ale Boží motor, který vše pohání.

🗨 Úkol č. 2: „Dnes přišla spása“ (Diskuse k Lk 19)

Podnět: U Zachea se spása projevila tím, že vrátil peníze, které mu nepatřily. Co by se muselo stát „dnes“ ve vaší škole, rodině nebo městě, aby se dalo říct: „Dnes sem přišla spása“? Jak vypadá „záchrana“ v konkrétních situacích roku 2026?

4. „Vlastní poklad“ – Top scény, které jinde nenajdeš

Najděte si tyto pasáže přímo v evangeliu, jsou to Lukášovy unikáty!

Událost	Proč je to zajímavé?
Magnificat (1,46–55)	Mariin revoluční chvalozpěv o Bohu, který povyšuje ponížené a sytí hladové.
Milosrdný Samaritán (10,25–37)	Příběh, který nás vede k aktivní, praktické lásce k bližnímu , i kdyby to byl nepřítel.
Marnotratný syn / Milosrdný otec (15,11–32)	Bůh není ten, kdo na nás přísně dohlíží, ale otec, který běží synovi naproti , aby ho objal, ne potrestal.
Zacheus (19,1–10)	Setkání, které mění život i stav na účtu. Spása vede k nápravě škod.
Cesta do Emauz (24,13–35)	Ze zklamání a nepochopení se stává naděje při „lámání chleba“ (Eucharistii).

✿ Úkol č. 3: „Zkuste skutečně prožít...“

Vyberte si jednu z následujících dvou aktivit a zkuste si ji. V čem vám pomohla lépe pochopit, o čem Lukáš ve svém evangeliu píše?

„Můj Magnificat“ (Tvůrčí aktivita)

Aktivita: Maria ve svém zpěvu děkuje za to, co Bůh udělal pro ni i pro svět. Zkuste ve skupině (nebo individuálně) napsat 3–5 řádků moderního Magnificat: „Velebí má duše Hospodina, protože...“ (Zaměřte se na věci, které ve světě považujete za dobré a spravedlivé).

„Hotline Emauzy“ (Role-play)

Dvojice učedníků jde do Emauz a jsou úplně „down“. Najednou se k nim přidá Ježíš. Rozdělte se do dvojic: jeden je skeptik („Všechno je v háji, nic nemá smysl“), druhý se ho snaží povzbudit Lukášovým pohledem na věc. Jak vysvětlit naději někomu, kdo vidí jen tmu?

Bonusový kvíz:

1. Kdo byl podle tradice autor Lukášova evangelia?

- A) Rybář od Galilejského jezera
- B) Vzdělaný lékař a cestovatel
- C) Římský setník

2. Co znamená jméno Theofilos?

- A) Silný v Bohu
- B) Bohu milý
- C) Posel Boží

3. Která z těchto postav se vyskytuje POUZE u Lukáše?

- A) Jan Křtitel
- B) Milosrdný Samaritán
- C) Apoštol Petr

4. Jaký je hlavní zeměpisný směr evangelia?

- A) Z Jeruzaléma do celého světa
- B) Z Galileje do Jeruzaléma
- C) Z Egypta do Izraele

ŘEŠENÍ NAJDEŠ NA PŘEDCHOZÍCH STRÁNKÁCH!

Bonusová otázka k zamyšlení pro experty

Lukáš v kapitole 4,18 cituje proroka Izaiáše: „*Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst...*“ Toto je „programové prohlášení“ celého evangelia, které v sobě spojuje spásu i nutnost jejího hlásání. Najděte si tento úryvek a přemýšlejte: proč ho Ježíš na tomto místě použil? A co znamená pro nás? Vyzývá nás k něčemu?

Lukáš končí **velkým finále**: vzkříšený Ježíš se **setkává se svými přáteli**, otevírá jim smysl Písma a před jejich očima **vstupuje do nebe**. Učedníci už nejsou skupinou vystrašených následovníků, kteří se schovávají za zavřenými dveřmi. Jsou plní radosti a v jeruzalémském chrámu **očekávají** to, co jim Ježíš slíbil – **sílu shůry**. Tím se otevírá další kapitola: **kniha Skutky apoštolů**, kde se radostná zpráva začne šířit z Jeruzaléma do celého tehdejšího světa...

POJĎME ZKOUMAT DRUHOU LUKÁŠOVU KNIHU!

Tipy pro další diskusi v hodině – pro katechety a učitele

1. téma: Moderní Theofilos

- **Otázka:** Pokud Lukáš psal pro „Bohu milého“ hledajícího člověka, jak by takové evangelium vypadalo dnes? Kdyby Lukáš psal na Instagram nebo točil vlogy, na co by se zaměřil?

*Po ukončení diskuse můžeme zkusit **individuální aktivitu „Můj úvod“**: Zkus napsat krátký úvod (jako Lk 1,1–4) k tvému vlastnímu příběhu o víře. Komu bys ho věnoval?*

*Alternativní skupinovou aktivitou může být **„Filmový casting“** Představte si, že točíte velkofilm podle Lukáše. Lukáš je režisér a scénárista. Proč si vybral do hlavních rolí pastýře, celníky, cizince a ženy? Jakou „atmosféru“ (moodboard) by ten film měl mít? (Bude to spíš drama, akční road-movie nebo sociální dokument?)*

2. téma: Programové prohlášení (Lk 4,18)

- **Otázka:** Ježíš říká, že přišel „přinést chudým radostnou zvěst a propustit zajaté“. Kdo jsou ti „zajatí“ dneška? (Závislosti, strach z názoru druhých, sociální sítě?)

*Po ukončení diskuse můžeme zkusit **skupinovou aktivitu „Milostivé léto v praxi“**: Rozdělte se do skupin a vymýšlejte konkrétní způsoby pomoci, které by mohli uvítat lidé, kteří nejsou úplně v centru vašeho okolí/farnosti (např. pomoc v charitě, návštěva osamělého člověka).*

3. téma: Milosrdenství versus spravedlnost (Lk 15)

- **Otázka:** V příběhu o marnotratném synovi si všimněte také postavy staršího bratra, který se cítí ukřivděný. Je to spravedlivé, že se otec takhle chová k mladšímu synovi? Kdy je v životě těžké odpustit?

*Po ukončení diskuse můžeme zkusit **zážitkovou aktivitu „Horké křeslo“**: Jeden dobrovolník se vžije do role staršího bratra a ostatní se ho ptají: „Proč se nedokážeš radovat?“, „Co by tě přesvědčilo, abys do toho domu vešel?“*